

van TROPENKOLDER tot

Balkenbrij

Peter Pangels

PETER PANGELS

Inhoud

Tropenkolder	pagina 5
Insubordinatie	pagina 19
Verkeerde brug	pagina 34
Dorp zonder naam	pagina 61
Buren	pagina 78
Het melkbusincident	pagina 86
Wrakhout	pagina 101
Trineke de snol	pagina 127
Paardenrookvlees met Balkenbrij	pagina 135

*Met speciale dank aan mijn schoonzoon Harrie
Heikens voor zijn technische hulp.*

Twee keer heb ik met hem te maken gehad.
Hij was ongetwijfeld een zeer vreemde snijboon;
die bootsman die ik tegen het lijf liep toen ik als
een volkomen onervaren marineman het kamp
binnen kwam gesloft.

Al sjouwend met een loodzware plunjezak werd ik
door hem staande gehouden toen ik al bijna de
barak had bereikt waarin ik voor de twee komende
jaren werd opgeborgen en waar vandaan ik mijn
dienstplicht als vliegtuigmaker zou moeten gaan
vervullen. Nou, beste brave burgers, daar was ik
echt niet zo blij mee omdat ik mijzelf volkomen
ongeschikt achtte om als een soort nepmilitair mijn
land te gaan verdedigen.

Het was een totaal vreemde wereld waarin ik
beland was.

Plotseling werd ik dus staande gehouden door een
klein pezig mannetje die zonder enige
waarschuwing mij een por tussen mijn ribben gaf
en toen al giechelend mijn plunjezak van mijn
schouder rukte.

Met stomme verbazing keek ik mijn belager aan en
nog voordat ik de kans kreeg om uitleg te vragen
van wat nou precies hiervan de grap was stak deze
paljas met mijn hele hebben en houden de weg over
en zwiepte het hele zaakje over de daar aanwezige
met prikkeldraad afgezette sloot. Geloof het of niet!
“Zie zo, probeer dat nu maar eens terug te krijgen
beste knul, doe maar eens je best als een echte

marineman.”

Mijn eerste impuls was om deze griezel in een wurggreep te nemen of iets dergelijks, enfin, mijn bloed kookte, maar gelukkig zag ik op tijd dat ik tegenover een meerdere stond en hield mij dus in. Een bootzman nog wel!

Om mij heen liepen nog een stel maten te sjouwen en die hadden blijkbaar de grootste lol over datgene wat mij dus overkwam maar ik voelde mij volkomen in de zeik gezet en kon er absoluut niet om lachen. Wij kunnen het zonder meer stellen dat mijn diensttijd op een voortreffelijke manier begonnen was; maar nu lieg ik.

Die typische bootzman liep fluitend verder en werd door iedereen met verbazing nagekeken.

Een voorbijfietsende marinier, die dit tafereel had gezien, stopte en sprak mij aan.

“Maak je niet druk vliegtuigmaker, die boots is volkomen geschiffeld en hij mag hier nog als een soort beschermd diersoort blijven rondlopen omdat die in Indië volkomen is doorgedraaid. Iedereen die hier al langer is kent hem of heeft al met hem te maken gehad vanwege zijn onvoorspelbare fratsen. Volgens mij wordt hij gewoon gedoogd totdat zij hem vroeg of laat in een gekkenhuis stoppen.”

Dit moest mij weer eens overkomen en ik had er behoorlijk de dampen in, ik moest nu maar zien hoe ik bij mijn spullen kon komen die nu aan de andere kant van de sloot in het weiland lagen.

Via een heel stuk terug gelegen dam met een hek

zag ik kans mijn spullen weer op te halen waarbij ik nieuwsgierig en wantrouwig werd bekeken door een stel duf uit hun ogen kijkende koeien en daarbij ook nog, om de ellende compleet te maken, in een forse en vooral verse koeienvla trapte die ik door al dat gesjouw met die enorme plunjezak niet had opgemerkt. De spetters zaten tot boven mijn knieën en ik liet een geurspoor na die even later door de hele kamer in de barak trok waarbij ik met een soort van afgrijzen door mijn medebewoners werd bekeken. Voorzichtig werd er geïnformeerd of ik van het platteland kwam en of het bij mij thuis ook zo lekker rook.

Ja ja beste jongens, ik was er toen direct van doordrongen dat dit een leuke tijd zou gaan worden bij de onvolprezen marine.....

Zoals gezegd; dit was dan de eerste keer dat ik met die leipe bootsman in aanraking kwam, de tweede keer was op zijn zachts gezegd een stuk ernstiger en beslist gevaarlijk, dat wel.

Met ongeveer acht of misschien wel tien man zaten wij in de truck die ons naar de verschillende posten rondom het gehele vliegveld bracht en er werd telkens één man gedropt om dan ter plaatse wacht te lopen in de nacht.

Schildwacht in the middle of nowhere en dan twee uur in de kou en dan alleen bewapend met zo'n oud Lee-Enfield grendelgeweer met totaal twee patronen in het magazijn. Ja, je leest het goed, twee stuks in een magazijn waar normaal tien patronen in konden plus nog eventueel een patroon

in de laadkamer van de loop, totaal dus elf stuks. Omdat ze in die tijd nogal zuinig waren en er geen oorlog zo direct aan de gang was kreeg je als schildwacht uit veiligheidsoverwegingen maar twee kogels en een aftands wapen. Een geweer dat ten tijde van de Boerenoorlog in Zuid Afrika in de negentiende eeuw door de Engelsen al werd gebruikt om een stelletje boeren af te knallen, als ze tenminste al niet in een concentratiekamp om zeep waren geholpen.

Ja, concentratiekamp, je leest het goed, dat was geen uitvinding van onze geliefde oosterburen maar werd al door de Engelsen vijftig jaar vóór de tweede wereldoorlog in de praktijk met succes getest. Het is maar dat je het weet.

Hoe dan ook:

Het was tamelijk fris en de wachten waren voorzien van onhandige en dikke houtje-touwtje coats plus dat loeizwaar klotegeweel dat wij in de truck rechtop tussen onze knieën geklemd hielden terwijl wij aan beide zijden op houten en ongemakkelijke banken op en neer hotsten en de chauffeur verrot scholden omdat hij volgens ons met opzet de diepste kuilen in een slechte weg opzocht: de kolereleijer!

Toen wij als aflossing van de wacht ons eerst moesten melden bij de wachtcommandant zag ik tot mijn stomme verbazing die halve zool van een bootsman klaarstaan om net als wij ook wacht te gaan lopen. Hoe kon dat? Een bootsman liep normaal nooit schildwacht. We kwamen er al

spoedig achter wat er met die knakker aan de hand was. Hij had namelijk een of andere mariniersofficier voor hoerejong uitgescholden en dat vond die man beslist geen geslaagde opmerking en slingerde onze brave boots op rapport. De commandant, die maar al te goed wist dat er bij de boots een verkeerd streepje door de hersens liep, strafte hem maar licht, hij moest voor een bepaalde tijd als gewoon matroos met de maten mee wacht lopen. En dat vond die eikel nog leuk ook en hij zat in de truck even later als een oud wijf tegen iedereen vrolijk te kakelen en gore moppen te vertellen waar niemand van ons om moest lachen.. Op gegeven ogenblik riep een van de maten naar hem of die zo vriendelijk zou willen zijn om zijn kop te houden of dat anders hij de kans liep dat zijn geweer door zijn strot geramd zou kunnen worden. De boots reageerde totaal niet, nee man, hij werd zelfs nog een tikje luidruchtiger en lachte zich een ongeluk omdat wij in zijn ogen zo super stom waren.

Regelmatig stopte de truck en sprong één van ons uit de bak en klom de afgeloste wacht er dan totaal verkleumd en meestal behoorlijk chagrijnig weer in totdat die boots aan de beurt was en wij al opgelucht waren dat wij van zijn geouwehoer waren verlost.

Er stapte ook steeds een naast de chauffeur gezeten onderofficier mee uit de cabine om, geheel volgens voorschrift, de wacht volgens bepaalde regels te installeren en er werd dan ook druk gesalueerd en

een of ander militair riedeltje afgestoken.

Ja ja, je werd er gewoon beroerd van door al dit militaire gedoe, je bleef dan alleen achter wanneer de wagen naar de volgende post reed en je moest maar zien hoe je de twee volgende uren doorkwam. Verveling werd je deel; dat wel.

Het zal ongeveer op tien en misschien vijftien meter afstand geweest zijn toen de truck weer van de wachtpost vertrok waar die bootsman op wacht was gezet toen het ongelooflijke gebeurde.

Wij keken met voldoening hoe hij eerst beschutting zocht in het wachthok en weer naar buiten stapte toen een van de maten in de bak plotseling begon te schreeuwen.

“Wel allemachtig, kijk wat hij nu flikt, hij is zijn geweer aan het doorladen, pas op jongens, dat gaat goed fout!”

Zijn waarschuwing drong nog nauwelijks tot ons door of het ging inderdaad goed fout!

Een vuurstraal die op ons afkwam met gelijk een enorme knal en op het zelfde moment een klap aan de voorkant van de truck. Verdomd als het niet waar was: hij had gericht een schot op ons afgevuurd en die kogel moet tussen ons door over de gehele lengte van de laadbak gevlogen zijn en toen dwars door de cabine en voorruit zijn gegaan. Totale verbijstering en ongeloof!

Wij beseften nog niet direct dat het een mirakel was dat niemand geraakt was, de kogel moest zelfs ook precies tussen de chauffeur en de bijrijder door zijn gevlogen waarbij dus ook nog de voorruit aan

diggelen ging. De pleuris brak uit!

Jaren later is zoiets mij ook al eens overkomen, een gericht schot dat rakelings langs mijn oren vloog en waarbij toen een vrouw in het zelfde vertrek waar wij ons op dat moment bevonden dodelijk werd getroffen; maar dat is een geheel ander verhaal omdat die gebeurtenis toen met mijn nogal gevaarlijke werkzaamheden te maken had. Heb deze traumatische gebeurtenis in mijn boek “Opgeknoopt” uitvoerig beschreven.

Enfin.

Je ziet wel eens van die prachtige onderwater opnamen waar dan enorme scholen vis op een mysterieuze manier allemaal gelijk bliksemsnel van richting kunnen veranderen. Raadsels in de natuur. Het lijkt dan wel alsof een of andere onzichtbare macht ze allemaal in dezelfde richting opstuurt; allemaal in één seconde!

Nou, zoiets gebeurde ook met ons want bij die inslag in de bestuurderscabine vlogen wij allemaal als door een adder gebeten overeind en doken als één compacte massa bang vlees uit de laadbak en smakten vervolgens op de keien.

Weg van de truck die dus als een makkelijk doelwit diende voor die mafketel daar verderop in dat wachthuisje met dat pokkegeweer.

De meeste wapens waren bij die noodduik op de vloer van de truck achtergebleven maar volgens mij, als ik het mij goed herinner, waren er twee die met hun geweer naar buiten waren gedoken en dat toen één van die gasten overeind krabbelde en

volkomen hysterisch zijn wapen oppakte, dat hij in de val had losgelaten, begon te gillen dat hij die kolereboots kapot ging schieten.

Het begon dus echt leuk te worden, maar dan lieg ik al weer.

De rest van ons kroop al vloekend overeind, waaronder dus ook mijn persoontje en ging er als een speer vandoor voor het geval dat er nu acuut de derde wereldoorlog uit zou breken en wij dus nog steeds mooi in de vuurlinie lagen.

Bij de val was ikzelf bovenop een van de maten gevallen die gelijk als een speenvarken begon te krijsen omdat ik onbedoeld een van zijn vingers met mijn schoen had gebroken.

Met die knaap ben ik later ook nog een korte tijd bevriend geweest, hij was een originele Rotterdamse straatvechter, met hem ging ik wel eens in Leiden de bloementjes buiten zetten. Toffe gozer, kon heel goed met hem overweg maar toen ik tijdens Leidens ontzet een meisje tegen het welgevormde lijf liep had ik helaas voor hem geen tijd meer.

Staal was zij naam, zijn voornaam ben ik waarschijnlijk nooit aan de weet gekomen, hij was in de dagelijkse praktijk trouwens ook van staal. Bij verschil van mening of belediging kon die heel aardig klapjes uitdelen, meestal met knapen die te veel hadden ingenomen. Maar vóórdát ik aan die verkering in Leiden toekwam kreeg ik wat dames betreft het nog behoorlijk voor mijn kiezen. Dat ging dus zo in die dagen. Oh ja, door een stom

toeval kreeg ik enkele jaren later met die knaap ook nog iets te maken, dat vertel ik later nog wel.

Om verder te gaan met mijn verhaal; het was wat je noemt een puinzooi en in de eerste instantie dacht iedereen aan zijn eigen veiligheid en smeerde hem zo snel mogelijk, zelfs die knaap die de boots te lijf wilde gaan holde uiteindelijk ook maar met ons mee de weg af in de richting van de bebouwing. De chauffeur had volkomen verkramppt zijn poot op het gaspedaal gezet en ging er plankgas van door zonder zich verder om ons te bekommeren: hij was zich drie slagen in de rondte rot geschrokken toen de voorruit aan barrels werd geschoten. Later vertelde hij dat hij de hitte van de kogel langs zijn wang had gevoeld, maar dat was volgens mij zwaar overtrokken en interessant doen tegenover ons.

Toen wij met z'n allen over de weg holden, er was nog wel een paar kilometer te gaan, kwam ongeveer een kwartier later een jeep aangescheurd waarin een stuk of vier mannen van de militaire politie die al door onze chauffeur waren gewaarschuwd.

Dit waren originele hufters en knuppelaars en wij hadden dan ook een behoorlijke hekel aan die met witte helmen en riemen uitgeruste kerels die meestal eerst begonnen te rammen en dan pas waarschuwden of vragen stelden.

Een kort moment werd er bij ons gestopt en nors geïnformeerd of er wellicht dooien of gewonden

waren te betreuren. Nou ja, die ene knaap met die vinger maar dat telde dus niet en ze gingen er met vol gas van door in de richting van de wachtpost. Het was mij wel opgevallen dat twee van die knapen een pistool schietklaar vasthielden en daarbij niet zo vrolijk keken. Dat deden ze trouwens maar zelden bij brutale matrozen, maar nu was er iets bijzonders aan de hand en kwam het in dit geval op wat anders aan dan domme spierkracht.

Toen ze bij die doorgeslagen bootsman kwamen aangescheurd werden ze door een duidelijk in opperbeste stemming verkerende wacht hartelijk welkom geheten die zeer verbaasd vroeg waarom er een paar pistolen onder zijn neus werden gehouden.

Geloof het of niet; die boots had totaal geen idee van wat hij had aangericht en was dan ook zeer verontwaardigd dat zijn geweer werd afgenomen en dat hij vierkant achter in de jeep tussen twee van die kerels werd gekwakt en zonder commentaar werd bevolen dat hij zijn kop moest houden.

Hoe het verder met die leipe schutter is afgelopen? Slecht!

Van de ene op de andere dag was onze bootsman uit het kamp verdwenen.

Afgevoerd naar een gesloten psychiatrische inrichting. Te gevaarlijk en onvoorspelbaar geworden voor de “normale” samenleving. Daar wist hij op een slechte dag ondanks de bewaking er

van door te gaan nadat hij een motorfiets van een verpleger wist te stelen. Er werden verwoede pogingen ondernomen hem weer op te sluiten, toch zag hij nog kans om weken lang onvindbaar te blijven. Op een dag scheurde hij tot onze stomme verbazing met een bloedgang weer door het kamp en begon op de startbanen met stunrijden door op zijn zadel staand en gillend van de dolle pret als het ware een voorstelling te geven.

Levensgevaarlijk met die landende en opstijgende vliegtuigen; maar motorrijden kon hij wel.

Grote paniek bij het vliegend personeel en als de sodemieter werd al het vliegverkeer stilgelegd en de M.P. er op af gestuurd, dat was dan voor de tweede keer. Tevergeefs probeerde men hem klem te rijden maar hij zag toch nog kans om via de openbare weg, die destijds dwars door het kamp liep, het kamp weer uit te rijden. Pas in de buurt van Leidschendam werd hij door de inmiddels gewaarschuwde politie weer gesignaleerd die direct fanatiek achter hem begon aan te jagen.

Toen hij met grote snelheid een brug over de Vliet passeerde kwam hij in een slip vanwege het natte wegdek en knalde met volle vaart dwars door de leuning de plomp in.

Het duurde bijna nog een volle dag voordat hij met motor uit het water was getakeld en men een lugubere ontdekking deed. Het lichaam bleek nog klemvast op die motor te zitten met zijn handen als verkrampt aan het stuur, alleen er ontbrak wat. Zijn hoofd was spoorloos verdwenen!

De boots was blijkbaar horizontaal onderuit gegaan en daarbij werd door een stalen stijl zijn hoofd met een enorme kracht van zijn lichaam gescheiden. Dus zoiets als tijdens de Franse revolutie toen met grote overgave men het maar druk had met het uit de weg ruimen van tegenstanders via de guillotine. Lijkt bizar maar zoiets kan dus gebeuren als je door de spijlen van een brugleuning zeilt, lijkt mij van wel.

Nog drie dagen werd er intensief naar dat hoofd gezocht, maar er kwam alleen maar troep boven water zoals afgedankte fietsen en koelkasten maar geen hoofd. De autoriteiten zaten daarmee behoorlijk in de maag maar moesten na die tijd het dreggen opgeven, het bleef voorlopig een raadsel. Het was bijna symbolisch te noemen dat water bij het einde van zijn getroebleerde leven zo'n belangrijke rol speelde, een bootsman is nu eenmaal iemand die door zijn beroep veel met het natte sop te maken heeft, of niet soms?

Het stoorde het echtpaar totaal niet dat er zo'n 50 meter verderop hard aan die brug werd gewerkt om de schade na dat tragisch ongeval te repareren waarbij het nodige lawaai werd geproduceerd. Meneer Schuim en zijn hoogzwangere vrouw zaten dan ook geheel ontspannen op hun meegebrachte vouwstoeltjes op de walkant van de Vliet te vissen. Het was prachtig weer en er werd met aandacht naar de dobbers getuurd, alleen was er klaarblijkelijk weinig animo onder de vissen om zich te laten verschalken. Mevrouw geloofde het

op zeker ogenblik wel, zette haar zeer lange
hengel vast en begon voorbereidingen voor de
lunch te treffen. Er werd een mooi gekleurd kleedje
in het gras uitgespreid en zij begon vervolgens de
picknickmand uit te pakken waarbij de belegde
broodjes op de wegwerpborden werden uitgestald.
Met een grote thermoskan koffie werden de bekers
gevuld. Het echtpaar had trek en meneer Schuim
wilde eerst voordat hij aan zijn maaltijd begon zijn
hengel ophalen en het aas controleren. Tenminste,
dat probeerde hij maar hoe hij ook trok en de lijn
probeerde op te rollen, er was geen beweging in te
krijgen, hij kreeg zelfs van inspanning een rood
hoofd. Zijn eega keek hoofdschuddend naar dat
geklungel van haar man en pakte vervolgens
kordaat het vangnet en stak die vervolgens zo ver
mogelijk in het water onder de dobber. Inderdaad,
ze voelde dat er een of ander voorwerp op de
bodem lag waar de vishaak aan vast was komen
zitten.

Na flink porren lukte het haar om op gevoel het
vangnet achter dat voorwerp te wurmen en nu kon
met vereende krachten het hele zaakje naar boven
worden gehaald.

Met een zwieper kwam plotseling het hele zaakje in
het zicht en mevrouw Schuim stak vervolgens
triumfantelijk en met grote inspanning het net met
inhoud omhoog waarna meneer kordaat het net
leegschudde en ja hoor, met een boog viel er op het
eerste gezicht iets vormloos uit wat door een stom
toeval precies in de picknickmand terecht kwam.
Beste mensen, het valt moeilijk te omschrijven hoe

deze familie reageerde toen het tot hun doordrong wat voor voorwerp ze hadden opgevist. Totale verbijstering en ongeloof over wat ze te zien kregen, meneer Schuim zag er uit alsof hij acuut aan het zuurstof moest en zijn vrouw greep met beide handen haar gezwollen buik vast omdat ze vanwege de emotie heftige steken op die plek voelde.

Er lag een mensenhoofd in die mand en wat voor hun het meest afgrijselijke was: het was een hoofd compleet met een matrozenpet, de stormband zat nog klemvast onder de kin terwijl twee geopende glazige ogen als het ware omhoogstaarden naar de blauwe lucht.

De bootsman was weer compleet!

Er volgde een enorme opschudding en waar al die mensen zo plotseling vandaan kwamen is een raadsel maar hoe dan ook: in no time stond het zwart van de mensen die met afgrijzen het bizarre tafereel aanschouwden.

De politie werd gewaarschuwd en er moest ook nog een ambulance aanrukken omdat mevrouw Schuim ter plekke vanwege alle spanning weeën kreeg en met spoed naar het ziekenhuis werd vervoerd waar zij nog dezelfde dag van een zoon beviel.

Al met al: het was me het dagje wel, of niet soms?

Zoals ik al eerder in deze dramatische geschiedenis aangaf wat bepaalde dames betreft had ik kort na dit incident en vóórdát ik aan die serieuze relatie in Leiden begon een nogal vervelende ervaring wat